

Butlletí Àrquies

El butlletí trimestral de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat

EDITORIAL
20 de juny

REFLEXIONS:

El nou parlament Europeu: una nova frontera per als refugiats?

ENTREVISTA A P.V, refugiat per motius d'orientació sexual i de gènere

VIOLACIONS DE DRETS HUMANS generadores de persones refugiades

REFERÈNCIA EN ASIL A CATALUNYA

SUMARI

EDITORIAL

- 3 20 de juny, recordant a les persones refugiades

REFLEXIONS

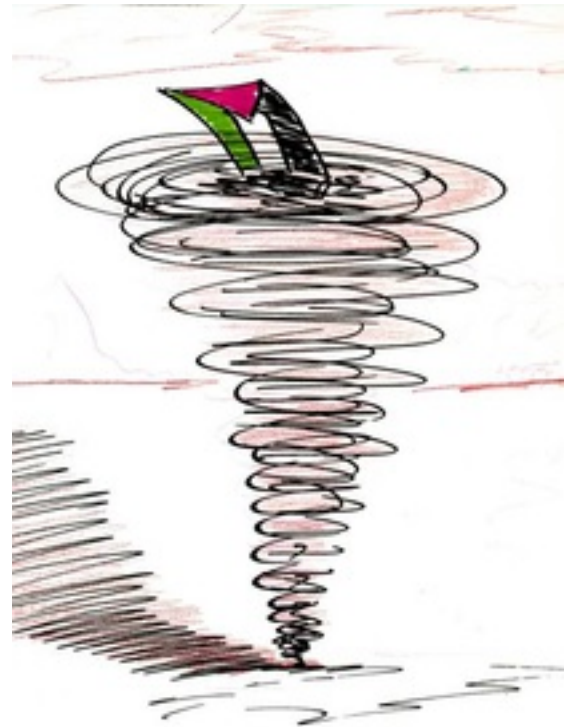
- 6 El nou parlament Europeu: una nova frontera per als refugiats?

VIOLACIONS DE DDHH

- 10 Conflictes actuals, conflictes oblidats: Afganistan, Siria, Gaza

TESTIMONI

- 13 Entrevista a P.V, refugiat per raons d'orientació sexual i activisme

CCA(R)

Comissió Catalana
d'Ajuda al Refugiat

**Diputació
Barcelona**

Ajuntament de
Barcelona

Generalitat de Catalunya

Editorial

**Estel·la Pareja,
Pascale Coissard**

Incidència política i social, Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat

20 de juny: recordant a les persones refugiades

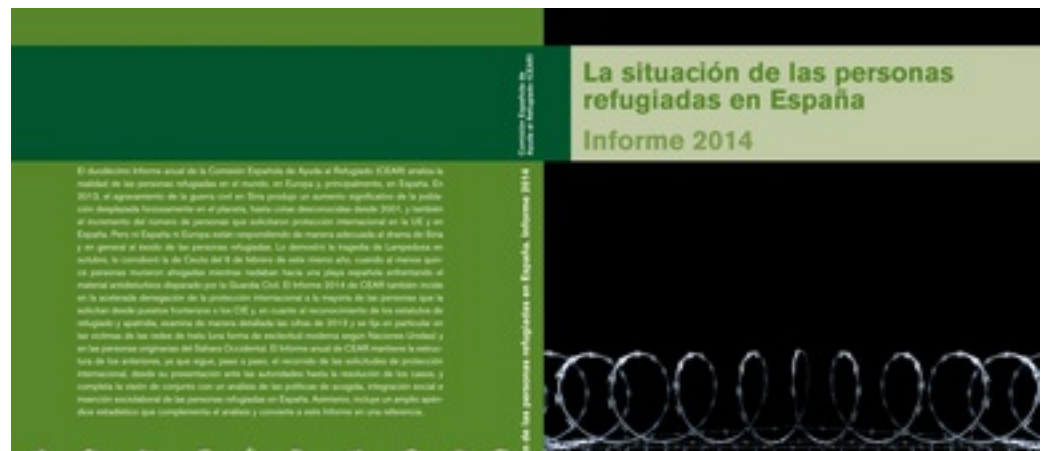
En motiu del dia mundial de les persones refugiades, es va presentar el informe 2014 sobre la situació de les persones refugiades a Espanya. Volem aprofitar per recordar que una persona refugiada és aquella que té fundats temors de ser perseguida per motius de raça, religió, nacionalitat, pertinença a un determinat grup social, per les seves opinions polítiques, orientació sexual i identitat de gènere i per motius de gènere, es troba fora del seu país de nacionalitat i no pot o, per causa d'aquests temors, no vol acollir-se a la protecció d'aquest país. Estem parlant de 51,2 milions de persones en situació de desplaçament forçat al món: 16,7 milions de persones refugiades, 33,3 milions de desplaçades internes i gairebé 1,2 milió de persones esperant la resolució de la seva sol·licitud de protecció internacional. Paral·lelament a aquestes dades, existeixen 3'3 milions de persones apàtrides. Malauradament, durant aquest passat 2013 hem vist com el nombre de persones en situació de desplaçament forçat ha augmentat un 6'3% respecte al 2012. Davant d'aquestes dramàtiques i esfereïdores dades, els països més desenvolupats tanquen les seves portes a les persones refugiades. Segons l'ACNUR, el 80% de les persones que necessiten la protecció internacional són acollides en països empobrits. Ens trobem amb la paradoxa que molts d'aquests països són també generadors de persones desplaçades internes i refugiades. Així doncs trobem que Pakistan, Etiòpia, Kenia i Sudan del Sur són en termes relatius, en funció de les persones acollides i el seu PIB, els que més persones refugiades acullen en el seu territori. Europa, lluny d'enfrontar les causes que generen els desplaçaments forçats ha concentrat els seus esforços exclusivament a impermeabilitzar les seves fronteres i aconseguir que els països d'origen i de trànsit accedeixin a convertir-se en els seus primers polícies, mancants d'escrúpols des del punt de vista dels drets humans. L'Estat espanyol tan sols rep l'1% de les sol·licituds d'asil de la UE. Com veníem de dades tan paupèrrimes d'anys anteriors, aquest 1% ha significat un augment del 74% en relació al 2012. Al 2013 es van realitzar 4502 sol·licituds. Gairebé la meitat provenia de Mali (1.478) i Síria (755), seguides d'Algèria (351), Nigèria (182), Somàlia (132), Palestina (130) i Pakistan (102).

Editorial

20 de juny: recordant a les persones refugiades

El vídeo de les dades 2013:
<http://youtu.be/VDp>

Refugi: més enllà de les xifres:
<http://youtu.be/LFZ3>

Un augment molt relatiu

Pel que fa a Catalunya observem que Barcelona és la tercera província amb major número de sol·licitants d'asil amb 342, que representa un augment del 71% respecte al 2012 quan van arribar-ne 200). Les províncies de Girona, Tarragona i Lleida també han vist un augment molt significatiu. Si bé a Girona al 2012 tan sols 3 persones van sol·licitar l'asil al 2013 ho han fet 100 i es situa com la sisena província amb major nombre de sol·licitants. Lleida ha passat de 2 a 37 i Tarragona de 3 a 5. En total, 484 persones van sol·licitar l'asil a Catalunya al 2013. Aquestes dades demostren un any més de la necessitat de tenir polítiques de protecció internacional actives a Catalunya. El Pla de protecció internacional a Catalunya aprovat pel govern el passat 28 de gener pel Govern de la Generalitat de Catalunya és un bon punt de partida. No obstant això, cal desplegar-lo i dotar-lo de pressupost a fi de que Catalunya tingui un veritable compromís amb les persones refugiades. Pel que fa a les concessions de protecció internacional, un any més s'evidencia l'escàs compromís de l'Estat espanyol amb la protecció de les persones refugiades. Dels 2.048 casos examinats per la Comissió Interministerial d'Asil i Refugi, tan sols 582 persones van rebre algun tipus de protecció internacional a l'Estat espanyol al 2013: • 206 Estatuts de Refugiat (10.05%) • 357 protecció subsidiària (17.43 %) • 3 autoritzacions de residència per raons humanitàries • 1 reagrupament familiar. Ens crida l'atenció de que les resolucions de protecció internacional firmades pel ministre d'interior al 2013, 152 van afectar a persones originàries de Síria i tan sols 4 van obtenir l'Estatut de Refugiat, en una concepció molt restrictiva de la figura contemplada en la Convenció de Ginebra de 1951. La resta, 146 van aconseguir la protecció subsidiària. Sorpren també la denegació quasi absoluta de la protecció internacional a les persones originàries de països com Argèlia, Camerun, Nigèria o Costa d'Ivori. Entre les víctimes de xarxes de trata, al 2013 a l'Estat Espanyol tan sols va reconèixer una condició de refugiada, malgrat les greus violacions dels drets humans que aquestes dones han patit.

Editorial

20 de juny: recordant a les persones refugiades

Espanya rep només l'1% de les sol·licituds a la UE

La Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat i CEAR proposen:

1. Reformar la Llei d'Asil amb la inclusió dels següents aspectes:
 - Regular les condicions d'accés al procediment de les persones que manifesten la seva intenció de sol·licitar la protecció internacional a ambaixades i consultats
 - Eliminar l'exclusió del dret a sol·licitar l'asil a l'Estat espanyol dels nacionals de països de la Unió Europea.
 - Incloure un títol específic dedicat a regular l'apatrídia.
 - La creació d'un mecanisme que permeti l'audiència de les organitzacions no governamentals en l'estudi dels casos sotmesos a l'estudi de la Comissió Interministerial d'Asil i Refugi.
2. Aprovar el Reglament de la Llei d'Asil amb la participació dels agents socials.
3. Augmentar el compromís amb el Programa de Reassentament, incrementant progressivament el nombre de persones refugiades reassentades en consonància al pes econòmic i polític de l'Estat espanyol en la comunitat internacional.
4. Facilitar l'accés a les persones sol·licitants d'asil denegades a la regularització de la seva situació administrativa.
5. Garantir que les dependències frontereres reuneixin les condicions d'habitabilitat i salubritat per a una estància digna de les persones que es veuen obligades a romandre en aquestes.
6. Adoptar mesures concretes a les administracions públiques per a prevenir la discriminació en l'àmbit laboral de les persones refugiades i sol·licitants d'asil per motius d'origen ètnic, racial, nacional, per orientació sexual i/o identitat de gènere.
7. Respectar el principi de no devolució de cap persona que pogués patir penes o tractes inhumans en el cas de ser retornades en el seu país d'origen.
8. Millorar les instruccions conjuntes de la Direcció General de la Policia i de la Guardia Civil la Direcció de Política Interior i la Direcció General d'Immigració sobre el tractament a polissos estrangers per garantir l'accés a l'assistència lletrada i al procediment d'asil en aquells casos que estiguin necessitats de protecció internacional.

El nou parlament Europeu: una nova frontera per als refugiats?

L'augment dels grups d'extrema dreta i d'euroescèptics ha marcat les darreres eleccions europees. Els països on més s'ha notat aquest increment són Dinamarca, França, Regne Unit i Àustria on superen el 20% dels vots; però també en menys proporció a Finlàndia, Holanda o Grècia. En conjunt representen 160 dels 751 eurodiputats.
Per: Oriol Vallès Freixas

"La seva estratègia de comunicació és extremadament simplista i deliberadament enganyosa, excloent i de confrontació, opaca i oportunista"

Els resultats electorals mostren el desgast dels dos principals partits, el Partit Popular Europeu (PPE) i el Partit Socialdemòcrata (S&D). Malgrat que mantenen les primeres posicions han patit una reducció important del suport electoral, especialment el PPE amb la pèrdua de 53 eurodiputats. Alhora, l'Aliança de Liberals i Demòcrates Europeus (ALDE) ha perdut la tercera posició degut a escissions internes. I el partit dels verds ha quedat debilitat. En aquest context, els partits d'ultradreta han aprofitat el descontentament social per reprendre discursos xenòfobs i populistes que menyspreen els no nacionals i les minories que resideixen al seu país. Mentre a l'oest d'Europa les víctimes de la seva propaganda són bàsicament immigrants i musulmans, a l'est d'Europa són jueus i gitanos. Mentrestant, l'objectiu de la Unió Europea és establir un marc jurídic homogeneïtzat en matèria de protecció internacional i d'immigració regular; i mecanismes comuns de lluita contra la immigració irregular que incorporin un sistema de drets i obligacions mínimes harmonitzat a tota la Unió. Quin serà el paper que tindran aquests partits en el desenvolupament de les polítiques d'asil i immigració? Els partits populistes de dretes comparteixen una retòrica excloent i negativista, un imaginari en el que distingeixen entre el 'nosaltres', altrament dit els fills dels nascuts 'aquí'; i el 'ells', on hi trobem els immigrants, els sol·licitants d'asil, les minories ètniques, els musulmans... i alguns van més enllà i consideren als compatriotes europeus com part d'aquests altres. Segons els populistes, 'ells' són culpables de socavar la identitat cultural del país, i són també paràsits socials que exploten l'estat del benestar sense la mínima intenció d'integrar-se a la societat. Parlen de la immigració en termes d'infiltració cultural, de competició pels llocs de treball i de criminalitat. A banda d'aprofitar el descontentament amb el sistema polític, una altra clau del seu èxit és el simplisme i l'alarmisme de la seva oratòria que, juntament amb la permeabilitat de molts mitjans de comunicació, ha permès que el seu missatge farcit de prejudicis i estereotips arribés a molts europeus. La seva estratègia de comunicació és extremadament simplista i deliberadament enganyosa, excloent i de confrontació, opaca i oportunista, i així són també els seus eslògans electorals: "Your pension or immigration? You choose!"; "Home, not Islam" o "I say what you think".

En nombre d'escons el conjunt d'aquestes faccions euroescèptiques i d'ultradreta representen juntes la tercera força al Parlament Europeu, però la influència que podran tenir ha quedat reduïda, en part, degut a la impossibilitat del Front Nacional francès de formar un grup parlamentari propi. Els grups parlamentaris representen les diferents ideologies i són un dels actors que marquen la direcció de la política europea, perquè multipliquen la veu dels partits i la capacitat de fer prosperar les seves iniciatives. En aquest sentit, s'han establert tres faccions en l'ala dreta més extrema, dues amb grup parlamentari propi, i una d'elles és a partir d'ara la tercera força al Parlament Europeu. En primer lloc, el grup del Partit de Conservadors i Reformistes Europeus (ECR), és el grup parlamentari euroescèptic més fort.

La seva ideologia la defineixen principalment els tories antieuropa del Regne Unit, els ultraconservadors polonesos del Partit del Dret i l'Ordre, i el partit alemany antieuro Alternativa per Alemanya. També inclouen formacions més radicals, i clarament antiimmigració, com el Partit de la Gent Danesa o el partit dels Veritables Finlandesos, entre altres. L'ECR renuncia a posar de relleu els beneficis econòmics de la immigració i la presenta com una càrrega per a la societat d'acollida. Defensa la introducció de quotes migratòries i la modificació de l'espai Schengen per evitar que els immigrants altament qualificats emigrin sense una oferta laboral prèvia al seu desplaçament. També preveuen mesures per aturar el desplaçament de la mà d'obra barata per mitjà de la reducció del nombre de sectors professionals elegibles.

"La majoria d'ells no comparteixen un projecte comú, sinó més aviat una estratègia centrada en la destrucció, com l'acabament o la limitació de la lliure circulació; i el rebuig als estrangers, al pluralisme, a la varietat cultural de les societats modernes i la integració europea.

En segon lloc, tant en nombre de diputats com en l'eix cap a la dreta, trobem el grup parlamentari del partit Europa Llibertat i Democràcia (EFD), encapçalat pels UKIP del Regne Unit i el Moviment Cinc Estrelles d'Itàlia. Mantenen un discurs eurofòbic i antiimmigració, però són un grup feble degut a posicions molt oposades entre els seus socis sobre qüestions com l'austeritat. Finalment, a l'extrema dreta i sense un grup parlamentari, trobem l'Aliança Europea per la Llibertat (EAF), liderada pel partit de Marine Le Pen. L'acompanyen els italians de la Lliga Nord, el partit d'extrema dreta Llibertat d'Àustria i, els islamòfobs holandesos del Partit Per la Llibertat. L'EAF fa un pas més enllà i passa del rebuig dels immigrants característic del Partit de Conservadors i Reformistes Europeus i, del partit Europa Llibertat i Democràcia, a una ideologia inequívocament xenòfoba amb un discurs obertament racista i islamòfob.

Entre el seu ideari hi ha la reintroducció dels controls a les fronteres i l'establiment d'un comissari europeu per a la immigració i/o la llibertat de moviment. En resum, els partits de l'ala més euroescèptica del Parlament Europeu, el Partit de Conservadors i Reformistes (ECR) i el Partit Llibertat i Democràcia (ECD), han sortit reforçats en aquestes eleccions. Alhora, s'ha incrementat el nombre d'eurodiputats d'ultradreta, però l'Aliança Europea per la Llibertat (EAF) no ha pogut constituir un grup propi al Parlament. Cal tenir en compte que els socis d'aquestes faccions tenen posicions a vegades tan incompatibles que ni tan sols la llibertat de vot dels eurodiputats és prou forta per mantenir-los units. A més, la majoria d'ells no comparteixen un projecte comú, sinó més aviat una estratègia centrada en la destrucció, com l'acabament o la limitació de la lliure circulació; i el rebuig als estrangers, al pluralisme, a la varietat cultural de les societats modernes i la integració europea.

Així doncs, caldrà veure si els grups parlamentaris són estables en el temps i cohesionats en les votacions; o si del contrari, són massa heterogenis i es produeixen escissions. De totes formes, la Unió Europea ja ha iniciat un lent procés d'harmonització per mitjà de l'adopció de Directives i Reglaments en matèria d'asil, treballadors extracomunitaris i control de les fronteres. En la darrera legislatura el Parlament Europeu va adoptar el Sistema Europeu Comú d'Asil. A partir del segon semestre de 2015 hi haurà unes normes mínimes de salubritat als CIE, amb criteris diferents per a sol·licitants d'asil i menors. També un termini estàndard de 6 mesos per a resoldre les sol·licituds de protecció internacional, extensible a 21 mesos pels refugiats provinents de països amb un 'situació incerta', com és el cas de Síria. O la introducció de la identitat de gènere a la condició de refugiat. També s'ha creat el Fons d'Asil, Migració i Integració de la UE, amb 3.100 milions d'euros per al 2020, el 40% dels quals està destinat a política d'asil i la integració dels immigrants.

D'altra banda, s'ha aprovat la Directiva que regula l'entrada de treballadors estacionals extracomunitaris, així com la Directiva de trasllats intraempresarials. L'objectiu d'aquestes directives, pensades pels immigrants amb qualificacions baixes, és garantir la seguretat legal dels treballadors no comunitaris per a protegir-los de l'explotació, establint els seus drets i deures en igualtat de condicions laborals, i garantint-ne l'accés a un allotjament digne durant la seva estada a Europa. També reconeixen diplomes i qualificacions estrangeres al territori europeu. Ahir, s'han intensificat les estratègies de vigilància de les fronteres amb la creació de l'Eurosur i l'estratègia Smart Borders. El seu objectiu és perseguir i evitar l'entrada irregular de persones, així com el tràfic de persones; i controlar el compliment dels visats dels qui entren de forma regular. A més, s'ha creat el Fons de Seguretat Interior de la UE amb 195 milions d'euros destinats al control fronterer.

Tot i això, es seguiran prenent més accions perquè els països del sud sol·liciten ajuda a Europa per fer front a l'arribada d'immigrants i refugiats i perquè, de fet, s'ha posposat el debat i la reacció a aquesta qüestió a l'espera del nou Parlament i la nova Comissió, que compten amb cinc anys per a desenvolupar una estratègia que respongui a aquestes peticions. En aquesta línia, recentment el Consell d'Europa s'ha reunit per fer un debat inicial sobre les guies del proper Programa d'Estocolm, que regula aspectes de seguretat i d'immigració en un mateix sac. De la reunió se'n desprèn una continuïtat en la perspectiva seguretat-immigració, i es manté l'estratègia de control fronterer.

Malgrat tot, no es van debatre encara les peticions dels països de l'arc mediterrani d'augmentar la solidaritat europea en el control de la immigració i en la gestió de les sol·licituds de protecció internacional. Sí es van posicionar sobre aquesta qüestió els quatre principals candidats a president de la Comissió Europea que coincideixen amb dos elements, encara que amb molts matisos. D'una banda, la promoció dels canals legals de la immigració i, de l'altre, més solidaritat intraeuropea en la gestió de l'entrada d'immigrants i refugiats des dels països del mediterrani. A més a més, des de l'1 de juliol Itàlia ostenta la Presidència del Consell, i ja s'ha mostrat favorable a l'establiment de polítiques d'immigració comunes, amb especial èmfasis al repartiment de la 'càrrega migratòria' entre els estats membres.

“Els partits tradicionalment pro-europeus seguiran obtenint majories suficients per a prendre accions en temes de migració i asil, però sentirem els discursos i la retòrica xenòfoba dels nous partits d'extrema al Parlament”

En conjunt, els partits tradicionalment pro-europeus seguiran obtenint majories suficients per a prendre accions en temes de migració i asil, però sentirem els discursos i la retòrica xenòfoba dels nous partits d'extrema al Parlament. De fet, alguns dels seus integrants estant pendents de judici per incitar l'odi contra els musulmans, com ara l'holandès Beer Wilders, que celebrava el resultat electoral animant als seus votants a cantar cançons contra els marroquís; o el polonès Janusz Korwin-Mikke, que sosté públicament la inferioritat intel·lectual de les dones. En l'escenari actual, el més probable és que si els partits tradicionals no poden mantenir aïllats als partits ultradretans (reduir la seva presència, suport, visibilitat, etc.), els partits tradicionals intentaran adoptar alguna de les mesures estrella dels seus programes, com ara la duresa amb la immigració, amb l'objectiu de poder abraçar part del seu electorat.

Davant d'aquesta conjuntura és primordial que des de la societat civil seguim vigilant de prop els discursos i les polítiques que s'implementen en matèria d'immigració i d'asil a Europa. D'un costat, per a evitar que el discurs xenòfob s'expandeixi amb més força i, de l'altre, per a vetllar per als drets humans dels refugiats i de les persones migrants.

Oriol Vallès Freixas

Violacions de drets humans

Davant la recrudescència del conflicte, la CCAR alerta de les dificultats d'accés a la protecció internacional per a les persones palestine.

Només 63 persones d'origen palestí van rebre l'estatut de refugiat en 2013. Després de la intensificació de l'operació militar sobre Gaza duta a terme per part del govern d'Israel, des de la Comissió Catalan d'Ajuda al Refugiat mostrem la nostra preocupació per les conseqüències de la recrudescència del conflicte entre Israel i Palestina. Al món hi ha més de 5 milions de persones refugiades palestines registrades per la UNRWA. Entre elles, més de 2 milions es troben a Jordània i més d'1 milió entre Líban i Síria. Encara que Palestina s'ha consolidat com el lloc de procedència que major nombre d'estatuts de refugiat ha rebut durant els últims 6 anys a l'Estat espanyol, el nombre de persones que accedeixen a la protecció al nostre país continua sent molt baix, i només 63 persones procedents de Palestina van rebre l'estatut de refugiat l'any passat a Espanya. “El baix nivell d'arribada evidencia les dificultats d'accés a la protecció que registren els refugiats palestins fugits a causa del conflicte”, assenyala Estrella Galán, Secretària General de La Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat. Ahmed Yafa, refugiat palestí, es va veure obligat a deixar el seu país fugint de la persecució que sofria a la Franja de Gaza. Allí continua vivint la seva família i des de la distància mostra la seva inquietud pel conflicte. “Les notícies que arriben són escruixidores. S'està actuant amb total impunitat atacant indiscriminadament a la població civil sense donar-los temps a evacuar les seves cases. Les famílies s'estan dividint per protegir les seves vides dels atacs aeris i els morts ja superen el centenar”. El conflicte històric, persistent a la zona, provoca que milers de persones es vegin obligades a abandonar les seves llars a la recerca d'un lloc segur on refer les seves vides. “Des de la CCAR, ens unim a CEAR instant a les autoritats espanyoles a “engegar vies d'accés segures per a les persones refugiades palestines amb la finalitat de que puguin sol·licitar protecció internacional en el nostre país, complint així amb les obligacions internacionals en matèria d'Asil i Drets Humans”, reclama Estrella Galán. En la nostra legislació existeixen mecanismes de protecció temporal o instruments com el reassentament que estan sent utilitzats de forma escassa o no estan sent pràcticament utilitzats en el cas de persones d'origen palestí. Una vegada més, els països veïns de Palestina estan assumint tota la responsabilitat en l'acolliment de persones refugiades. Per tot això, la CCAR insta a la comunitat internacional així com a les autoritats espanyoles i europees a mostrar la seva solidaritat amb aquestes persones i a activar els mecanismes necessaris que permetin l'accés dels refugiats palestins al sistema de protecció internacional.

Afganistan: s'apropa la retirada de la OTAN

A

lmenys 15 civils, entre ells tres dones i un nen, van morir tirotejats per suposats insurgents quan viatjaven en un autobús en l'oest d'Afganistan, va informar el 25 de juliol una font oficial.

En els sis primers mesos de 2014, a Afganistan van perdre la vida 1.564 civils, un 17 % que en la primera meitat de 2013,

Mentre que els ferits van augmentar un 28 % fins als 3.289.

El nombre de víctimes civils no para d'augmentar en un Afganistan que es prepara per a la retirada de les forces de l'OTAN a la fi d'any.

La CCAR alerta sobre els nivells de violència a l'Afganistan, que no baixen en aquest conflicte al que no s'ha trobat solució malgrat les dècades de violència.

Les persones fugint el conflicte moltes vegades ho han de fer a peu o amb camió, recorrent a màfies per tal de poder entrar a Europa.

La CCAR insta a fer servir el mecanisme de reassentament per garantir que les persones refugiades d'Afganistan puguin viure en un país segur i que el seu viatge cap al país d'acollida no sigui encara més perillós que la situació al país d'origen.

Síria: No podem oblidar

Un total de 5.340 persones van morir al llarg del passat mes de juliol com a conseqüència de la guerra a Síria, conflicte que ha causat un total de més de 170.000 morts des de l'inici dels combats al març de 2011 entre l'Exèrcit i els rebels més faccions islamistes que pugnen pel control del país. Fins a mitjans del mes passat, l'Observatori havia registrat 171.000 morts des de l'inici del conflicte, d'ells 56.500 civils (entorn de 9.100 d'ells nens).

Per tot això, recordem les exhortacions de la CCAR a la Comunitat Internacional, la UE i l'estat Espanyol sobre visats de trànsit, reassentament i el reglament de Dublín aquí: <http://www.ccar.cat/siria-despres-de-tres-anys-de-conflicte-la-ccar-alca-la-veu-i-llanca-propostes-per-a-les-persones-refugiades/>

*Destrució a Bab Dreeb, Homs, Síria
(font: Wikimedia)*

Entrevista

P.V, refugiat d 'Hondures per motius d'orientació sexual

Per: Rosa Añó Adell

¿Com és la situació del col·lectiu LGTBI a Hondures?

Doncs, sincerament és difícil. Penseu que estem a Amèrica Llatina on predomina una societat més bé masclista. No vull dir que en altres països no existeixin estigmes envers el col·lectiu LGTBI, però una cosa és pensar-ho i l'altra passar a l'acció, que seria la diferència entre l'estigmatització i la discriminació. La situació sempre ha estat difícil però es va aguditzar a partir del cop d'estat de 2009 que va suposar un abans i un després. Les ONGs havíem aconseguit el reconeixement jurídic i es va produir no sols un fre sinó un retrocés pel que fa a l'activitat de les ONGs i la situació dels drets humans. A tot això es va sumar l'augment de posicions i grups radicals, que van anar agafant protagonisme. I aquestes postures no es queden només en ideologies sinó que ho porten a l'acció. De fet, de 2009 a 2013 s'han registrat 700 morts només del col·lectiu LGTBI, considerada una minoria en un país de 8 milions d'habitants.

¿Quins diries que són els principals drets que es vulneren al col·lectiu LGTBI a Hondures?

Posem per cas que a les persones transsexuals se'ls vulnera el dret a l'educació en les escoles públiques ja que no les admeten. En les privades hi ha una mica més de possibilitats, però igualment, ja has de tenir un mínim d'ingressos per poder sufragar les despeses. En termes de salut també es fa palesa la discriminació, com no voler atendre't. Un altre dret afectat és el de l'habitatge, ja que sovint no et volen llogar el pis. Però des de 2009, i remarco aquesta data perquè va suposar un gran canvi, també s'ha vist afectat el dret més fonamental que és el dret a la vida. Alguns transsexuals han sofert cops, assalts, els han robat els diners o fins i tot la vida. Però allò realment preocupant és que la majoria d'aquests incidents els perpetua la policia. La institució que precisament hauria de vetllar pels drets de les persones és la que els viola. Per tant, com se suposa que hem de denunciar aquestes violacions?

Mapa LGTB d'Hondures, licència pública Wikimedia

A nivell legislatiu existeixen alguns drets reconeguts específicament per al col·lectiu LGTBI o lleis discriminatòries?

Les lleis per regla general, amb tots els tractats internacionals que existeixen actualment, han de ser en teoria bastant liberals. Però desgraciadament jo sempre dic que la normativa social pesa més que la legislativa. El paper aguanta amb tot, però si la mateixa població no aplica la llei, tot queda en paper mullat. Dificilment es traduirà en un canvi positiu, sobretot en països com Hondures on no hi ha un govern que faci imperar la llei. De fet la llei hi és, i anti-discriminatòria, però com he dit, si la societat no canvia, no serveix de res tenir la llei per escrit.

Estaves implicat en alguna organització que promovia els drets del col·lectiu LGTBI a Hondures?

Sí, l'organització de la qual formava part és OPROUCE (Organización Pro-Unión Ceibeña). Nosaltres tractàvem molt el tema de drets humans i vam iniciar un projecte sobre com realitzar recerques rigoroses perquè evidentment no pots denunciar a una persona pel simple fet de voler-ho fer, ha d'estar fonamentat. I arran d'aquestes recerques, com jo era qui estava al capdavant de l'organització vaig començar a presentar denúncies i fer presentacions públiques. I, clar, això em va exposar públicament i va ser

“Al gener de 2013, quan vam tornar de les vacances vam trobar a l'oficina un gran rètol que deia “P. te vas a morir””

Per què vas decidir fugir d'Hondures?

Nosaltres vam iniciar una campanya contra la policia en 2012 i des d'eixe mateix any vaig començar a rebre missatges d'amenaques via telèfon. Però en un primer moment no em vaig espantar perquè no sóc dels que s'acovardeixen a la primera. Al gener de 2013, quan vam tornar de les vacances vam trobar a l'oficina un gran rètol que deia “P. te vas a morir”. En aquell moment ja vaig començar a preocupar-me una mica. Immediatament vam presentar una denuncia al Comisionado Nacional de Derechos Humanos (CONADEH) i a la policia.

A més, com teníem contactes amb altres organitzacions a nivell nacional i internacional, com Amnistia Internacional, gràcies a la pressió, vam arribar fins a la Ministra de seguretat i vam aconseguir mesures cautelars.

Mesures que deixaven bastant que desitjar perquè ens van assignar una patrulla que només acudia cinc minuts a l'oficina perquè els signéssim un document com que havien estat allí però la resta de les vuit hores que nosaltres estàvem treballant, estàvem a soles. Però almenys era una manera de crear incidència i que s'involucraren en aquests temes.

El primer d'abril, després de les vacances de pasqua, vaig sortir una hora abans de la feina i just deu minuts després va entrar una persona armada a l'oficina i va amenaçar als meus companys i a preguntar on estava jo. Per sort, un dels nostres col·legues estava fora de l'organització i va poder interceptar una patrulla. Vam posar una altra denúncia però al cap de dos o tres dies ens van amenaçar que retiréssim la denúncia o sinó començaria la cacera humana. Aleshores vam decidir anar-nos-en uns dies fora de la ciutat perquè es tranquil·litza la situació i ens vam traslladar d'oficina. Però com no vam retirar la denúncia van entrar a la nostra organització i es van endur els expedients de la gent que treballàvem. Per tant, es veia clarament que volien la nostra informació per tenir-nos controlats.

En aquell moment va ser quan vam disparar les alarmes i vam rebre l'ajuda d'organitzacions com Conadeh i Ciprodeh en temes jurídics per a la investigació. Organitzacions internacionals com Freedom House i Amnistia Internacional també seguien el nostre cas i ens van dir que la millor opció era sortir del país. I va ser quan vaig decidir venir a Barcelona i començar de zero a la força.

“Personalment he tingut molta sort, d'una banda per tenir a una persona que m'esperava a la meva arribada i de l'altra, de tenir el suport d'organitzacions”

Com va ser el procés de sol·licitar l'asil?

Evidentment no és tan fàcil com la gent es pensa, no és com organitzar un viatge amb temps. Jo vaig fer-me una maleta per passar un mes a Tegucigalpa, en cap moment pensava que ja no tornaria. També vaig haver de decidir on anava després amb molt poc temps, no vaig poder investigar bé on era millor anar o quin país em convenia més. De fet, estava entre Luxemburg, Holanda i Espanya i finalment vaig decidir venir a Barcelona perquè el meu germà està aquí i sempre es fa molt més planer estar a prop d'un membre de la família que et recorda tot allò que has deixat enrere. Personalment he tingut molta sort, d'una banda per tenir a una persona que m'esperava a la meva arribada i de l'altra, de tenir el suport d'organitzacions com Freedom House, Amnistia Internacional i CEAR que em van ajudar a preparar el cas i podia demostrar moltes de les persecucions de les quals vaig ser víctima.

Molta gent arriba sense cap persona per a rebre'l, no parla l'idioma del país ni tampoc té informació de com s'ha de procedir per sol·licitar l'asil o no té ni tan sols proves de les persecucions. . En el meu cas ha estat bastant ràpid. A l'agost vaig arribar a l'oficina de la CCAI on em van ajudar a preparar la meva sol·licitud. A l'octubre vaig rebre una nota informant-me que el meu cas havia estat acceptat per a revisió i em van donar la targeta vermella per tres mesos, fins al desembre. Al gener em van tornar a donar una altra targeta per a tres mesos i en aquest cas tenia autorització per a treballar, però qui m'havia de contractar per a tres mesos? A més, moltes vegades presentes la targeta vermella i no saben ni què és. A l'abril em van donar una altra targeta d'un mes, al maig també i al juny quan vaig anar a recollir una altra targeta per a un mes, no la trobaven i va anar a la pila de resolucions i la primera que vaig veure estava denegada.

En aquell moment desitjava més que mai encara que fos una targeta vermella només per un mes, però per sort em van comunicar que m'havien concedit l'estatut del refugiat.

Segueixes l'activisme a Barcelona?

L'activisme forma part de mi, jo crec que és una cosa que portes a dins. Sí, ara mateix ho estic fent de manera voluntària perquè considero que recolzar l'activisme és necessari per tal que les societats segueixin canviant de manera favorable respecte a les minories. A més, perquè també penso que, tot i ser una petita aportació, les meves activitats aquí poden servir com a referent al col·lectiu LGTBI a Hondures. Malgrat que possiblement ja no hi torni segueixo en contacte no només amb Hondures sinó amb altres països d'Amèrica Central.

De fet, hem llançat un projecte conjunt en temes de drets humans. Com jo dic "una oroneta no fa primavera", hem d'estar units per canviar la situació, ja que la situació idònia no és que les persones hagin de fugir. A més a més, si no seguim amb l'activisme o bé s'acabarà o bé ningú voldrà ser activista. Per tant, és important seguir amb l'activisme des d'aquí i aportar idees i referents.

"Penso que si hi ha empatia entre les persones i els pobles, és a dir, empatia en el codi social, les lleis són només un recolzament"

Creus que canviarà la situació del col·lectiu LGTBI a Hondures?

I com creus que hauria de ser el canvi?

Encara li queda molt a Hondures per canviar, de fet, encara estem retrocedint. Però jo crec fermament que tot comença per un mateix. Una persona pot motivar a una altra, però primer ha d'estar motivat ell mateix. Motivant i transmetent valors de persona a persona, s'arriba als grups, i després als barris i a les ciutats. Per tant, el canvi ha de venir de la base social i més endavant reflectir-ho a les lleis. Penso que si hi ha empatia entre les persones i els pobles, és a dir, empatia en el codi social, les lleis són només un recolzament.

El P. ha tingut sort, no només perquè ha tingut una bona acollida a Barcelona gràcies al seu germà i pel fet de parlar ja l'idioma sinó també perquè li han concedit l'estatut de refugiat amb 10 mesos.

Moltes persones esperen fins a 3 anys una resposta, que després és negativa. Recordem que l'Estat espanyol està a la cua de les concessions d'asil a Europa, denegant el 88,73% de les sol·licituds i el 93,33% de denegacions a tràmit

Per: Rosa Añó Adell